ព្រះរាជក្រឹត្យ

នស/រកត/០២១០/១៦៣

ស្តីពី

ប្រព័ន្ធមត៌កមនុស្សរស់ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី

សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ

ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា

ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩០៨/១០៥៥ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០៦/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីសហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០២ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/២៦ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០៣/០០៨ ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ និង សិទ្ធិប្រហាក់ប្រហែល
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១០៦/០០៣ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៦

ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើអនុសញ្ញាស្តីពីការការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបី

- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៧០៧/០១៩ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចូលជាភាគី នៃអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការការពារ និង ការលើកស្ទួយភាពផ្សេងៗគ្នានៃវិញ្ញត្តិវប្បធម៌
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១២០១/៤៥០ ចុះថ្ងៃទី០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០១ ស្តីពីបៀវត្សមូលដ្ឋាន និងប្រាក់បន្ទាប់បន្សំនៃបៀវត្សរបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានទទួលការឯកភាពពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គ នាថ្ងៃទី២២ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១០

ត្រាស់បង្គាប់

ជំពូកទី១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.-

ព្រះរាជក្រឹត្យនេះ មានគោលដៅកំណត់អំពីប្រព័ន្ធមត៌កមនុស្សរស់ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

មាត្រា ២.-

ព្រះរាជក្រឹត្យនេះមានគោលបំណងដូចតទៅ ៖

- ធានាបាននូវការថែរក្សា និងការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិឱ្យបានគង់វង្សទៅអនាគត
- គាំពារ និងលើកកម្ពស់ធនធានមត៌កមនុស្សរស់នៅទូទាំងប្រទេស ដោយបង្កើតជាយន្តការសម្រាប់ការអភិរក្សបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិ និងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និងបច្ចេកទេសឱ្យមាននិរន្តរភាព បង្កើតប្រព័ន្ធសម្រាប់បន្តវេន និង ផ្ទេរចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និង បច្ចេកទេស ផ្នែកបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបីទៅជំនាន់ក្រោយ
- បង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ និងសាធារណជន អង្គការ

ជាតិ អន្តរជាតិ ដើម្បីជានាការអភិរក្ស និង ការអភិវឌ្ឍបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិ ជាពិសេស បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបី។

មាត្រា ៣.-

ព្រះរាជក្រឹត្យនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តលើប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងអស់។

មាត្រា ៤.-

វាក្យសព្ទដែលប្រើក្នុងព្រះរាជក្រឹត្យនេះ មាននិយមន័យដូចខាងក្រោម ៖

- មត៌កមនុស្សរស់ សំដៅដល់បុគ្គល ឬ ក្រុមមនុស្សមានចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និងបច្ចេកទេសកម្រិតខ្ពស់បំផុត ដែលចាំបាច់ដល់ការបង្កើតភាពសម្រិតសម្រាំងនៃទិដ្ឋភាពជីវិតវប្បធម៌របស់ប្រជាជន និងអត្ថិភាពបន្តនូវបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបីរបស់ជាតិ។
- ប្រព័ន្ធមត៌កមនុស្សរស់ សំដៅដល់កន្សោមយន្តការគ្រប់គ្រងមត៌កមនុស្សរស់ តាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់។

ជំពូកទី២
ការជ្រើសរើស និងការទទួលស្គាល់មត៌កមនុស្សរស់

មាត្រា ៥.-

មត៌កមនុស្សរស់ត្រូវជ្រើសរើស និង ទទួលស្គាល់ចេញពីទម្រង់ផ្សេងៗ នៃបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបីដែលមាន លក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

- មានតម្លៃលេចធ្លោ និង ជាសក្ខីភាពនៃទេពកោសល្យដ៏ប៉ិនប្រសប់ក្នុងការបង្កើត និង ការច្នៃប្រឌិតតាមឯកទេសនីមួយៗ ដែលជាឫសគល់នៃប្រពៃណី និង វប្បធម៌របស់សង្គម
- មានចរិតលក្ខណៈបង្ហាញតម្លៃឯកនៃបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបីក្នុងតំបន់ និងសហគមន៍
- មានសារៈសំខាន់ដែលអាចបញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណនៃតំបន់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ និងសង្គមជាតិ។

លក្ខខណ្ឌទាំងបីខាងលើ ត្រូវយកមកពិចារណាដោយផ្តល់អាទិភាពនូវបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ប្រឈមនឹងការថយចុះនៃអ្នកមានចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និង បច្ចេកទេសដែលកំពុងទទួលរងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាននៃសកលភាវូបនីយកម្ម
- ប្រឈមនឹងការបាត់បង់នូវសារៈសំខាន់នៃលក្ខណៈដើម

- ប្រឈមនឹងការបាត់បង់នូវកិត្យានុភាពវប្បធម៌។

មាត្រា ៦.-

បុគ្គល ឬ ក្រុមមនុស្សណាមួយដែលត្រូវបានជ្រើសរើសជាមត៌កមនុស្សរស់ ត្រូវមានគ្រប់លក្ខណៈសម្បត្តិដូចខាងក្រោម ៖

- មានចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និងបច្ចេកទេស ស្នាដៃឯក ផ្នែកបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបី
- មានមនសិការខ្ពស់ក្នុងការចូលរួមអភិរក្សបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបី
- មានសមត្ថភាពខ្ពស់ក្នុងការផ្ទេរចំណេះដឹងដោយមិនលាក់លៀមវិជ្ជាជីវៈ ជំនាញ ទេពកោសល្យ និង បច្ចេកទេសទៅអ្នកជំនាន់ក្រោយ ដោយភាពស្មោះត្រង់ និងហ៊ានលះបង់ដើម្បីជំនាញ។
- មានសីលធម៌រស់នៅថ្លៃថ្នូរ។

មត៌កមនុស្សរស់ មានក្រមសីលធម៌របស់ខ្លួន ដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ។

មាត្រា ៧.-

មត៌កមនុស្សរស់មានគោរមងារថ្នាក់ជាតិ ដែលទទួលស្គាល់ដោយព្រះរាជក្រឹត្យតាមសំណើរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ មត៌កមនុស្សរស់មានគ្រឿងសម្គាល់របស់ខ្លួន។

ជំពូកទី៣

គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់

មាត្រា ៨.-

គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់ មានសមាសភាពដូចតទៅ ៖

- រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ	ប្រធាន
- តំណាង ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	អនុប្រធាន
- តំណាង ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ	អនុប្រធាន
- តំណាង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា	សមាជិក
- តំណាង ក្រសួងព័ត៌មាន	សមាជិក
- តំណាង ក្រសួងធម្មការ និង សាសនា	សមាជិក

- តំណាង ក្រសួងសុខាភិបាល សមាជិក
- តំណាង រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ សមាជិក
- តំណាង រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា សមាជិក
- សាកលវិទ្យាធិការ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ សមាជិក
- តំណាង គណៈកម្មការជាតិយូណេស្កូកម្ពុជា សមាជិក
- តំណាង គណៈកម្មាធិការជាតិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក សមាជិក
- តំណាង គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សមាជិក
- អគ្គនាយកបច្ចេកទេសវប្បធម៌ នៃក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ លេខាធិការអចិន្ត្រៃយ៍
- មន្ត្រីជំនាញជាន់ខ្ពស់មួយចំនួននៃក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ សមាជិក

អគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកទេសវប្បធម៌នៃក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ ជាលេខាធិការដ្ឋានអចិន្ត្រៃយ៍របស់គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់។

សមាសភាពជាក់ស្តែងរបស់គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ តាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ។

មាត្រា ៩.-

គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់មានភារកិច្ច ដូចតទៅ ៖

- ពិនិត្យ និង សម្រេច ទម្រង់សិល្បៈវប្បធម៌អរូបីណាមួយ ដែលកំពុងរងគ្រោះឈានទៅរកការបាត់បង់
- ស្រាវជ្រាវ ពិនិត្យ ជ្រើសរើស និង វាយតម្លៃបេក្ខភាពមត៌កមនុស្សរស់ ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិស្របតាមលក្ខខណ្ឌ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥ និងមាត្រា៦ នៃព្រះរាជក្រឹត្យនេះ
- ស្រាវជ្រាវរកមត៌កមនុស្សរស់តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និង តាមរយៈមន្ទីរវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈរាជធានី-ខេត្ត ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- រៀបចំយន្តការផ្ទេរចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និងបច្ចេកទេសដល់អ្នកជំនាន់ក្រោយ
- ចាត់ចែង ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយសំភារៈ ថវិកា និង គ្រឿងសម្គាល់ផ្សេងៗសម្រាប់មត៌កមនុស្សរស់
- ធានាតម្កល់ទុករាល់ឯកសារអប់រំ និង ផ្សព្វផ្សាយ ស្នាដៃរបស់មត៌កមនុស្សរស់ ដើម្បីជាគុណ

ប្រយោជន៍ចំពោះសង្គមជាតិ។

- លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការដាក់ពាក្យស្នើសុំជាបេក្ខជនមត៌កមនុស្សរស់ ពីបុគ្គល ឬ ក្រុមមនុស្សទាំងឡាយដែលយល់ថាខ្លួនមានចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និង បច្ចេកទេសវប្បធម៌ខ្ពស់។
- ស្រាវជ្រាវ ពិនិត្យ និងវាយតម្លៃលើការស្នើសុំលាលែង និងការដកហូតតំណែងមត៌កមនុស្សរស់ពីបុគ្គល ឬ ក្រុមមនុស្សដែលបានទទួលការតែងតាំងហើយ។

ជំពូកទី៤

ភារកិច្ចមត៌កមនុស្សរស់

មាត្រា ១០.-

មត៌កមនុស្សរស់មានកាតព្វកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈដូចខាងក្រោម ៖

- រៀបចំចងក្រងឯកសារសំរាប់បង្ហាត់បង្រៀន ផ្សព្វផ្សាយ ដែលបម្រើឱ្យប្រយោជន៍សង្គមជាតិ
- ផ្ទេរចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និងបច្ចេកទេសរបស់ខ្លួនដោយគ្មានលាក់លៀមដល់អ្នកជំនាន់ក្រោយតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល
- ផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និង បច្ចេកទេស ដែលខ្លួនមានឱ្យបានទូលំទូលាយដល់សាធារណជនទូទៅតាមគ្រប់មធ្យោបាយ
- បន្តថែរក្សាឱ្យគង់វង្ស និងអភិវឌ្ឍចំណេះដឹង ជំនាញ ទេពកោសល្យ និង បច្ចេកទេស ដែលសាមីខ្លួនបានទទួលកិត្តិយស
- ទទួលភារកិច្ចផ្សេងៗទៀតដែលគណៈកម្មាធិការជំនាញមត៌កមនុស្សរស់ និង រាជរដ្ឋាភិបាលប្រគល់ជូន។

មាត្រា ១១.-

បុគ្គល ឬ ក្រុមមនុស្សដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាមត៌កមនុស្សរស់ អាចរងការបដិសេធចោលនូវគោរមងារ និង ផលប្រយោជន៍ទាំងអស់នេះវិញ ដោយមូលហេតុ ៖

- អនុវត្តពុំបានទៅតាមកាតព្វកិច្ច ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១០ នៃព្រះរាជក្រឹត្យនេះ
- ប្រព្រឹត្តផ្ទុយពីសីលធម៌ក្នុងវិជ្ជាជីវៈ ឬ ត្រូវបានតុលាការផ្តន្ទាទោសពីបទមជ្ឈិម ឬ បទឧក្រិដ្ឋណាមួយ។

ប្រសិនបើមត៌កមនុស្សរស់ទទួលមរណភាពក្នុងកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ គោរមងារត្រូវបានរក្សា តែប្រាក់

ឧបត្ថម្ភជីវភាពប្រចាំខែពីថវិកាជាតិត្រូវបញ្ចប់។

មាត្រា ១២.-

ស្នាដៃបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបីរបស់មត៌កមនុស្សរស់ គឺជាកម្មសិទ្ធិរបស់មត៌កមនុស្សរស់ ដែលត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ និង សិទ្ធិប្រហាក់ប្រហែល។

ជំពូកទី៥

ប្រភពធនធាន និង លាភការ

មាត្រា ១៣.-

ប្រភពធនធានផ្គត់ផ្គង់ដល់មត៌កមនុស្សរស់ និង គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់ បានមកពីថវិកាជាតិជាកញ្ចប់ថវិកាដោយឡែក ក្នុងក្របខណ្ឌថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ។

គណៈកម្មាធិការមត៌កមនុស្សរស់ មានសិទ្ធិទទួល និង គ្រប់គ្រងមូលនិធិ ដែលបានមកពីប្រភពហិរញ្ញប្បទាន សហប្រតិបត្តិការបរទេស និង ពីប្រភពផ្សេងទៀត សម្រាប់បំពេញការងាររបស់ខ្លួនឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាព។

មាត្រា ១៤.-

មត៌កមនុស្សរស់ត្រូវទទួលបានផលប្រយោជន៍ និងលាភការដូចខាងក្រោម ៖

- ប្រាក់ឧបត្ថម្ភជីវភាពប្រចាំខែពីថវិកាជាតិ។ បើមន្ត្រីរាជការទទួលការតែងតាំងជាមត៌កមនុស្សរស់ ត្រូវទទួលបានប្រាក់បំណាច់ណាមួយដែលមានចំនួនច្រើនជាង។
- ការឧបត្ថម្ភសម្ភារៈ ថវិកា និង មធ្យោបាយសម្រាប់បម្រើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ការបណ្តុះបណ្តាល

ផលប្រយោជន៍ និង លាភការរបស់មត៌កមនុស្សរស់ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ។

ជំពូកទី៦

អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ១៥.-

រាល់បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយ ដែលផ្ទុយនឹងព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍។

មាត្រា ១៦.-

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវ

ទទួលបន្ទុកអនុវត្តព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ចាប់ពីថ្ងៃឡាយព្រះហស្ថលេខាតទៅ។

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១០

ព្រះហស្ថលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

នរោត្តម សីហមុនី

ពរល.១០០២.១៦៥

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ

សូមឡាយព្រះហស្ថលេខា

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

លេខ ៖ ១៥៣ ច.ល

ដើម្បីចម្លងចែក

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី.....ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ០១០

អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

យុន ឌីនកេន